13. szám. Baja, 1879. márczius 30. VI. évfolyam.

Előfizetési árak:

Egész évre	5 frt.	— kr.
Fél évre	2 „	50 „
Negyed évre	1 „	30 „
Néptanítóknak egész évre	4 „	— „
Egyes szám ára	— „	10 „

Hirdetési díjak:

Háromhasábos petit sor	8 kr.	
Nyílttérben soronkint	15 „	
Bélyeg minden „ igztatásért	30 „	

BAJA

vegyes tartalmu hetiközlöny.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztői iroda,

hova a lap szellemi részét illető küldemények intézendők:

bajai állami tanítóképezőben.

Levelek csak bérmentesen fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Az előfizetési pénzek és hirdetések a kiadóhivatalba — Nánay Lajos könyvnyomdájába — küldendők be (Bödög-tér, Scheibner-féle ház.)

Előfizetési felhivás!

Jövő hó elsejével új negyedév kezdetét vevén, felkérjük a nagyérdemű *olvasó közönséget*, sziveskedjék előfizetését megujitani, illetve lapunkra előfizetni.

A lap iránya a t. cz. közönség előtt ismeretes, komoly és higgadt magatartásáért, melylyel csak a közjót előmozditani s a közérdeknek használni óhajt, kezeskedik jelenlegi szerkesztőnk ismeretes egyénisége.

Hogy a gyakran rohamosabban lezajló eseményekkel lehetőség szerint lépést tarthassunk, elhatároztuk, hogy bár áldozatok árán is, lapunkat hetenkint kétszer még pedig tekintettel a vidéki tisztelt olvasókra, lehetőleg szerdán és szombati napon kiadjuk, a jelenleghez hasonló változatos tartalommal, valamivel kisebbitett alakban.

Daczára a **kétszeri** megjelenésnek az előfizetési ár a **jelenlegi** marad, még pedig

negyed évre	1 frt	25 kr
fél „	2 „	50 „
egész „	5 „	— „

A nagyérdemű közönség szives pártfogását és anyagi támogatását tisztelettel kéri

a „BAJA“ kiadója.

Köztereink és utczáink befásitásáról.

Ha körültekintünk városunkban, sőt ennek határán, s visszagondolunk arra, miként volt itt és ott minden csak 5—10 évvel is ezelőtt, lehetlen észre nem vennünk, hogy bár a város kereskedelme, sőt ipara is bizonyos tekintetben hanyatlani kezd, mégis haladunk, szebb lesz minden. Különösen jól esik a szemnek — a hőségben testünknek is — hogy a fák az utczákon, a téreken, az utakon szaporodnak.

Nézzük a Sz. Antal-utczát! Pár évvel ezelőtt, noha tán ez a legszebb utczánk, benne a déli órákban végig menni, igazi kín vala; ma két hosszú fasor véd némileg az égető nap hevétől s milyen lehet ez utcza 10—20 év multva? A Nagyutcza a vaskuti uttal — bár azelőtt is voltak benne fák szórványosan, — ma az idegenre csaknem kitörülhetlen benyomást gyakorol. Így van Vásár-terünk sat. hol vagy semmi, vagy oly kevés fa volt, hogy találhatott ugyan az ember némi árnyékos helyet, de annak élvezhetéseért előbb egy homoktengert kelle átgázolnia. Ellenben vannak egyes utczáink, melyeket akárhány „ligeti“ házlakója irigyelhetne tőlünk.

Egy idő óta különös szorgalom, mondom — különös szorgalom, fejtetik ki a befásitás körül. És mily szép volna, ha minden egyes ember, saját különös hasznára is, a lehetőségig befásitaná háza elejét! A terek, utak és közhelyek annak gondja maradna, ki eddig a szép és hasznos iránti jó érzékénél fogva dicsérendő buzgalommal iparkodik enyhiteni az utas fáradalmát, kielégiteni az üde levegőt kereső vágyát.

Tekintsük már most az itt tenyészteni szokott fameneket ugy, amint azok különféle szempontból hasznot adók, és a melyek talajviszonyunkhoz képest legjobban ajálhatók az ültetésre.

Ez előtt alig láthattunk eper- és ákáczfán kivül mást. Ma már válogatósak vagyunk, nem tetszenek ezek. Talán mert nem eléggé nőnek földünkben, vagy nem értékesithető faanyaguk, vagy miért? — Mert nem tetszenek, nem, mert a szomszédnak, háza előtt is olyanok vannak, mert válogatósak vagyunk, olyat akarunk, amilyen másnak nincsen. Pedig ez a lehető legroszabb számitás!

Az eperfa hosszu időn keresztül táplálja baromfinkat, — gyümölcsével, és — mi tagadás benne — magunk is jó izüm összük meg néha. Fája a lehető legjobb anyaget szolgáltat különféle gazdasági eszközök, butorok és esztergályos munkákhoz. Növése elég gyors.

Az akácz nálunk igen gyorsan nő, gazdasági eszközeinket csaknem kizárólag ennek fájából készitjük, s átalában minden czéra jól használható. A czél nedves helyet nem szereti, trágyagödör mellett kivész. Virágját ha szépségre nem is határozottan, de hasznosságra felülmulja-e valamely nálunk diszlő fáé? Méheinknek oly mennyiségü anyagot szolgáltatnak, hogy kellő viritás mellett minden két napban összes üres sejtjeiket képesek azokból megtölteni, mit értelmes méhészeink eléggé bizonyithatnak. A gyógyszertárak megveszik virágját, s jó áron ladják, mert az ákáczvirág főzet (thea) igen jó orvosság a kőhögés ellen.

Legujabban boglár- és bigebőczfákat szeretnek ültetni. A boglár gyönyörű koronát hajt, azonban a dus táplálékot igénylő növény fog-e diszlení honokunkban oly időig, amidőn igazán széppé válnék? Fája lassu növésü, azonban jól használható. Van azonban egy oly tulajdonsága, mely, ha ültetésére több ajánlatot is tehetnénk, jó oldalait lerontaná. Levelei alsó részén pehelynemü növés van, melyet rendesen levélszörnek szoktak nevezni. E pelyhek a szél által lesodortatván a levelekről — mivel igen finom apró részekből állanak — a lélegzés alkalmával a tüdőbe szivatnak — s álli-

A »Baja« tárcája.

Türr tábornok

1879. évi márczius hó 9-én tartott

Beszéde.

(Vége.)

Most már melyik utat válasszuk, hogy javulás felé vezessük e beteges állapotot?

Az amerikai mód nehéz és hirtelen be sem is hozható. Ott, Amerikában, a nép, mely erős uttörő fajokból képződött, tehát már szelleménél fogva nem várva subventiót, utmutatást fölülről, de csüggedetlenül neki tör a legnagyobb akadályoknak és azokat le is győzi, mint az eredmény mutatja; mindenki igyekszik a szomszédja jó példáján indulni és azon lehetőleg tultenni.

Segits magadon, Isten is megsegit: ettől van áthatva minden institutiója az Amerikainak, a mi ki nem zárja, sőt növeli a közös érdekek iránti lelkesülést, s érezvén, hogy mennyi függ a jó, practicus neveléstől, minden uj letelepedésnél első dolga egy oskolát és templomot épiteni.

A világon sehol sincs annyi gazdasági — s egyéb a nép közös érdekeit érintő egyesület mint az Egyesült Államokban.

Alig szükséges fejtegetni mennyire nem alkalmazható mind ez mi nálunk. — A mi régi, évszázados municipalis rendszerünkhez — mely ugyan az utolsó 30 év óta kissé elhanyagoltatott, de a mely rendszernek kifolyásaként népünk szelleme tekinthető — igen csekély módositások mellett, inkább azon ritka jóságu községi rendszer illene mintául, mely a nagy menyei birodalomban annyi hasznosat és üdvöst eredményez a községeknek s így az összállamnak is.

Ha az ember mélyebben tanulmányozza a khinaik intézményeit, azt látja, hogy nincs mit csúfolkodnunk, hanem hogy igen sok van ott, mi utánzásra méltó. Úgy látszik, hogy minden község helyben birja saját anyakönyvét, tudja mindenki, mert közvetlenül tudomást szerezhet, hogy mennyi adót fizet, hogy az ingatlanok miből állanak magában a catasterben, s hogy mennyi teher van rajta. Ebből következtethetni azt is, hogy a földhitel-viszonyok egészen mások lehetnek, mint nálunk ahol oly nehéz aparatussal jár minden.

Visszajövök tehát még egyszer arra, hogy nálunk a községben kell kezdeni a culturát; felhasználva egyelőre a községi ugynevezett honoratiorokat, u. m. jegyzőt, orvost, a birót, a papokat. Igy talán segithetnénk gyorsan földmivelésünk egyik fő baján, s pedig annál könyebben, mert egynehány főur már jó példát adott.

De lássuk most már hogy állunk közlekedéseink dolgában.

Magyarország épitett 880 mértföld vasutat; ezek legnagyobb részben Németország vasutaihoz vannak csatolva, mely, miután magához édesgetett mint egy syrén, most annyira felemelte a vitelárakat, hogy lehetetlen gabonánkat ez irányban az európai piaczokra vinni, s kényszeritve vagyunk az adrai tengeri utat keresni fel, a melyre én már 11 év előtt hasztalanul hivtam fel a közfigyelmet.

Egyébiránt saját vasutunk is oly magas árakat szabnak, hogy eddig csakis a lisztkivitelnek — mely általános európai közkedveltségnek örvend — sikerült áttandóan magának a külföldre utat törni. De sikerült ez által meggyőzni arról is, hogy a tengeriut Hamburgba olcsóbba kerül, mint a vasut, azon magas tarifa miatt, melyre Németország akar bennünket kényszeriteni.

Mi tehát terményeinknek állandó piaczot csak ugy szerezhetünk, ha olcsó vizi uton vihetjük azokat, ha nem is egészen az Adriáig, de legalább az ahhoz vizi uton elérhető legközelebb fekvő pontig.

Nem szeretném, hogy a vasutakat illetőleg félreértetném. Én elismerem hasznos voltát a magyarországi vasutaknak, mert az bizonyos, hogy az utolsó 20 év alatt készült vasutaknak köszönhető a gazdagodásnak, azon foka, hova az ország emelkedett, mely az utolsó 4 év alatt az adóemelésb 30 millióval lehetségessé tette. De hogy vasutaink forgalma nagyobb lendületet nyerjen, szükséges, hogy folyóink, melyek hajózhatók, csatorna-hálózat által kapcsoltassanak egybe, mely lehetővé tegye, hogy öntözés által a termelőképesség fokoztassék, s továbbá, hogy közutaink szaporittassanak. Mert ma ugy állunk czekkel, hogy néhány állami utat, s talán némely megyei vidékeken létezőket kivéve, közutaink járhatlansága általános és mélto panasz tárgyát képezi.

Nincs ország, mely szerencsésebb helyzetben volna a mienknél a folyókat illetőleg. Itt van a hatalmas Duna, Tisza, Száva, részben a Dráva és Maros — mind hajóztatók.

Gróf Széchenyi István 1830-ban két gőzössel kezdette meg a hajózást, s ime, ma több mint 250 gőzös és 4000 különböző hajó közvetiti a vizi forgalmat, s vannak gőzöseink, melyek 10—12 uszályt, az az 50—60 ezer mázsa terhet vontatnak, melyeknek szállitására 10 gőzmozdony és 3000 vasuti kocsi kellene. — Az összes gőzöseink és hajóink felérnek 1000 gőzmozdonynyal és 80,000 vasuti kocsival.

Már maga ezen örvendetes fejlődése vizi közlekedésünknek felhivja figyelmünket arra, hogy azt tovább fejlesszük, létesitvén: a Vukovár-Samatzi csatornát és kevés javitások mellett a Száva- és a Kulpának hajózhatóságát egész Károlyvárosig, sőt talán feljebb is, Kulpa-Brodig, hasonlan Fiumeig 2—3 vágánytis épithet a Fiumei vasut, alig levén a távolság nagyobb pár mértföldnél, s ez által a fiumei kikötőbe a forgalom és

tólag — méregként hatnak az egészségre. — A bigebőcznek igen szép virágja van, de más semmi jót sem mondhatunk róla. Fája igen lassan nő, nagygyá nem igen lessz, korcnája csunya, mert az ágak tul ritkák, mindig csak hegyükből hajlanak, s csak hegyükön lombos. Egy 25 éves bigebőcz-fa nem oly erős mintegy 10 éves ákácz s itt-ott bir egy-egy pamat levéllel.

Ezen fák helyett maradnánk inkább a régiek mellett, vagy ha mégis szeretnénk mást, ne feledkezzünk el a kedves hársról, mely hosszan tartó virágzási ideje alatt a legkellemesebb illatot terjeszti. Koronája minden más fáénal szebb, virágja ugyanugy használ mint az ákácz, sőt ennek még fölötte áll. Azon állítás, miszerint földünket nem kedvelné, alaptalan.

Igen jó képet nyujt egy gyümölcsfákkal beültetett utcza. Csevenka széles utczáit négy gyümölcsfa-sor disziti; öröm nézni a roppant és kitünő gyümölcstermést. És mi tán bámulni fogunk rajta, ha halljuk, hogy egyetlen szem vész el: de minden lopott gyümölcs 5 frt. S miért nyuljon valaki a máséhoz, midőn a legkeseknyebb ház előtt is legalább 6 fa van a két sorban.

Némely községben szokássá vált, hogy a gyermek, midőn az iskolából kilép, azon fák közül, melyeket iskolás korában nemesitett, egyet választhat, s elültet egy e czéra rendezett gyümölcsösben; a gyümölcstermést némely helyen a község szegényei javára adják el. Követésre méltó szép példa!

Kérdezhetné ugyan valaki, honnan vegyünk fát? A város-, tanitóképezde-, a lövész-egylet és mások kertjeiben ezerszám neveltetnek a fák, s ha még nagyobbá lenne a kereslet, bizonyára oly mérvben fokoztatnék tenyésztés által a készlet száma is, hogy a városból nem kell kiszorulnunk gyümölcsfákért.

Hasznos munkát végeznének egyes gazdáink, ha a birtokukban levő egyes homokbuczkákat befásitanák. Az erdőcske 20—40 ev mulva, amelett hogy a homokot megkötvén, a dombok melletti müvelhető földet a homok fuvatoktól megórizné, hatalmas fakészletet szolgáltatna; az évenként lehulló falevelek pedig évtizedeken keresztül a homokot a mivelésre használhatóságig megtermékenyitenék.

Nézzünk még egy dolgot! Ha udvarkertjeinket az ország bármely részéről jövő idegen megtekinti, elcsodálkozik rajtuk. Nincs hely az országban, hol oly kiterjedésben müveltetnék a virágkertészet mint nálunk. És ez tanuskodik a lakósság finom érzékéről; a költő azt mondja: ki a virágot szereti, rosz ember nem lehet. — Minden udvar egy-egy Erömhely; nem kell nekünk sem Erfurt, sem semmiféle magkereskedés, magunk szerzünk be mindent önmagunktól; nem kell nekünk kertész, — kertészek vagyunk, szeretünk dolgozni és — szeretjük a virágot.

Baja, 1879. márczius 27-én.

Nádor.

Zombor, 1879. márcz. 29.

Tekintetes szerkesztő úr!

Hogy bekopogtató soraim a „Baja“ hasábjain szerfelett nagy helyet ne foglaljanak el, csak röviden emlitem meg, megyénk központi városa heti eseményeit. Baja réme, Nagy Pál bűnpere most folyik s mint az egykori Biharmegye réme Cseresel Ince s társai bűnpere alkalmával, a tárgyalásokra tódulós ujságokat hallani vélő kiváncsi közönség nagy lehütve távozott, ép úgy van most is, mivel az előbbi váltó helyett csak passzust hamisitott, az utóbbiak pedig ember helyett disznót öltek.

A tegnapi nap mozzanata azonban érdekesebb, a mennyiben L. Gy. itteni szerb származásu földbirtokos egyszes esete a nép beszéd tárgya lett, ki is életuntságból, sokak szerint adótartozás miatt, életének véget vetni megkisértett. Az Eszékről robogó mozdony elé a sinekre vetette magát, mi rá nézve oly balul ütött ki, hogy a mozdony kerekei két lábát térden felül morzsolták szét s igy testét lábnélkül szállithatták lakására; életéhez nincs remény.

A heti esemény második tárgya kissé regényesb. Ugyan is a mai nap virradtára a vasúti parkban csinos fehér pólyás figyermekre bukkantak. Kebléhez egy czédula volt kötve e szavakkal: „4—5 napos bakagyerek“, mi nem lehetetlen, mert a város hemzseg a sok katonától.

Hogy Doroszló magyar község pár nappal leégett, hiszem, hogy tekintetes szerkesztő úr már tudja, bövebben nem is taglalom.*)

A szegedi, dorozsmai, algyői és tápéi árvizkárosultak részére nagy mennyiségü ruha- és élelmi-szerek szállitása foglalkoztatja Zombor ezlett magyarjait. Pénz adományok is megindittatták, de erről egyelőre csak annyit irhatok, hogy a helybeli takarékpénztár 1000 frtot, a kereskedelmi- és iparbank 500 frtot, a főispán ő méltósága 300 frtot adtak már stb., a gyüjtés és élelem szállitás még mindig szakadatlanul foly: hogy a városi opcsinárság mit adakoz és mennyi segélyt szavaz meg, nem hallottam s nem tudhattam meg, mivel az emeleten a városház nagytermében előttem ösmeretlen nyelven tanácskoznak és a rendeleteket ugyan azon a nyelven dobszóval is hirdetik.

*) Fájdalom tudja, s tudja azt is, hogy a nagyobb szerencsétlenség által teljesen absorbeált részvétből nem sok jathat ezen tűzvész sujtotta községnek. Szerk.

A legujabb az, hogy Aradi Gerő szegedi szinigazgató a sok baj és viszontagság után városunkba érkezett s jól szervezett társulatával elő-adását megkezdette Csepregi „Sárga csikó“-jával, a mai napra van kitűzve a közkedvességű nagy uj operette „La Marjolaine“ vagyis „Kisasszony feleségem“.

Most ez alkalommal csak ennyit s ha jelen soraimat tisztelt szerkesztő úr szivesen veendi, máskor is bekopogtatok lapjánál.*) **R—y.**

Sz.-István, 1879. márczius 28.

„Szeged, a magyar alvidék gyöngye, viz alatt!“ Könyes szemekkel olvastuk e sorokat akkor, mikor e gyász eset megtörtént. 70,000 polgártársunk jajkiáltása hangzott rémesen füleinkben, keblünk elszorult; szemünk árja megindult! Kedves polgártársaink iránti hazafias szeretetünk forró heve enyhiti szivünk sajgó fájdalmát, ama szeretetét, melynek szent szava folyton ezt hangoztatja: „Segits szenvedő embertársaidon!“

Segitünk tehetségünk szerint; a szeretet tettre lelkesit bennünket, adakoztunk szivesen; adakozások folytán befolyt 108 frt 18 kr, melyben iskolás gyermekeink 3 frt 8 kr adománya is van; a szeretetadomány a postmegyei főispán ő méltóságához küldetett fel, ki azt rendeltetése helyére szállitandja. Boldogoknak érezzük magunkat, ha csak némileg is járulhattunk polgártársaink könyeinek letörléséhez; a jóakarat nálunk megvan, áldozatra mindenkor készek vagyunk. Az irgalom ur Istene enyhitse a mélyen sujtottak fájdalmát, s gyujtsa irántuk forró részvétre az édes magyar haza minden polgárának szivét!

Sámán András,
biró.

HIREK.

— *Húsvét hétfőjén* a nőegylet által rendezett közvacsora fog tartatni, harmadrészben az árvizkárosultak, harmadrészben a bajai lőkert és harmadrészben a helybeli szegények javára.

— *Biztos értesülés* szerint april 5. és 6 án működelői előadással és zenecsétlylyel összekötött tánczmulatság lesz az árvizkárosultak javára.

— *A gymnasiumi tanárkar* adakozása a szegedi árvizkárosultak javára: Horváth Henrik 5 frt, Szutrély István 3 frt, Korény-Schek Vincze 3 frt, Puck István 3 frt, Horváth József 2 frt, Fábry Jenő 2 frt, Sinkó Károl 2 frt, (ezen kivül 10 frt Szobner ivén). Bandl János 2 frt, Heckinger István 2 frt, Jánossy Boldizsár 2 frt, Fazekas Elek 1 frt, Dr. Margalits Ede 1 frt, Simonics József 1 frt Lovassy Sándor 1 frt.

*) Szivesen látjuk, s engedelmével kissé megsimogatván, bebocsájtjuk. Szerk.

---

tengeri hajók közlekedése által nagymérvüleg élénkülni fog. Mert feltéve, hogy Fiume felé gabonánknak kelendősége volna, ma a mint áll a dolog, a magyar államvasut, mely egy vágánynyal bir, ahig képes 40 ezer mázsánál többet szállitani naponként; az is csekély dolog, mit a déli vaspálya szállithat, mert egy vágánynak tevékenysége, két kikötő felé oszol; holott New-Yorkból, amint mindenki tudja, a kiviteli évszakban 4—500 ezer mázsával terhelt hajók hagyják el a kikötőt naponként.

Ezért égető szükség mindent elkövetni, hogy vasuti és vizi utaink egymást kölcsönösen támogatva, tömeges szállitást legyenek képesek teljesiteni az Adria felé, s ha Németország látni fogja, hogy mi saját területünkön saját tengerünkhöz birunk jutni olcsó szállitási árral, saját érdekében is lejebb fogja szállitani most oly nagyra emelt vasuti tariffáit.

Hiszen Önök, tisztelt kereskedő urak, tudják leginkább, hogy már magában a Ferencz-csatorna is mily jótékony hatást hozott létre az árszabályokat illetőleg. Szegedről Pestre a vasuti tariffa mérsékelve lett, mióta a Ferencz-csatornán a tiszai szállitmány feljöhet Budapestig, sőt maga a D. G.-társulat is mérsékeltebb árszabályzatot enged azóta, s ha még a Béga-csatorna is rendbehozatik, biztositva lehetünk, hogy Temesvárról, sőt az egész Bánságból olcsó áron fog történni a szállitás Budapestre.

Ép oly szükséges volna azonban az Aranka-csatorna létrehozása, melynek tervét még Karácsonyi főispán készittette. Ez által Torontálmegye termő- és szállitóképessége fokoztatnék.

Ha képesnek fogja Aradtól a száraz-éri csatorna kiépittetnék, ezen H-M-Vásárhelyig lehetne jönni, s miután ezen csatorna 14 mfd. hosszú alföldi sikon 104 láb eséssel bir, és zsilipek által tiz tartányra osztható volna, igy nemcsak a kártékony vizeket lehetne levezetni és **aszárazság** idejében öntözni, de a zsilipeknél a vizerőt iparczélokra lehetne felhasználni. Ezen tervet évekkel ezelőtt készittettem el.

A Tisza-Lök-Körösi csatorna, mely már 1722-ben VI. Károly alatt terveztetett, kiszámithatlan haszonra lenne a Hortobágy vidékének, mely legjobban volt sujtva az 1863-iki szárazság által.

Szatmárba a szamos-érvölgyi csatorna egész Gyomáig szintén legjobban tanulmányoztatott, s ezen videknek hasznos szolgálatot tehetne, miután a Szamos egész Zsibóig csekély költséggel hajóztatává tehető. A Budapest csongrádi csatorna is igen fontos volna, kivált a fővárosra.

A Vág, Garam, Ipoly mind oly természetü folyók, melyek részben hajóztatává tehetők. Franczia és Németországban sokkal apróbb vizeket, folyókat használnának fel hajózásra, s ez által az ipart és kereskedelmet meglepően fokozták.

A Garam völgyében mintegy 35 év előtt Korizmics László az öntözés hasznosságát igen csekély befektetésekkel már kimutatta, első évben megnégyszerezvén a termést.

Ezen felsorolt csatornavonalok roppant horderejü előnyöket nyujtanának kereskedelmünknek és iparunknak és nemzetgazdászati fejlődésünket kiszámithatlan mérvben fokoznák. De leginkább nyerne ez által fővárosunk kereskedő közönsége és ipar dolgában eddig nemzeti büszkeségünk, a budapesti gőzmalmok. Ezek most igen egészséges mozgalmat inditottak meg, midőn elhatározták, hogy a közraktarak életbeléptetését Budapesten maguk veszik kezükbe.

Bárha tiz év előtt tették volna már ezt. — Az ő közremüködésök szükséges; és tehát a mellett, hogy az imént emlitett, általuk megkezdett mozgalomnak határozott kedvező eredményhez való juttatását szem előtt nem veszítendik, támogassák azokat is, kik abban fáradoznak, hogy oly olcsó s leginkább vizi közlekedések létesitessenek, melyek minket saját tengerünkhez közelebb hoznak.

A magyar gőzmalmokról beszélvén, ne feledjék el malmaink tulajdonosai azt sem, hogy az amerikaiak a közelmult holnapokban itt saját gőpyárainkban magában Budapesten tettek megrendeléseket a legujabb rendszerü malomszékekre, s hogy tehát országunk e megfélemlitő concurrense már ez irányban is megindult velünk a versenysikra kiállani. S hogy hogyan tud ő mindenben concurálni, mutatja az, hogy ő ma már az acélárukat nagymesterének saját tüzhelyén — Sheffieldben és Birminghamban — Amerikában készült borotvákat, ollókat és tollkéseket árul.

Meglehet talán különösnek látszik némelyik előtt, hogy most beszélek csatornákról, midőn az ország nagy része viz alatt áll.

De ne feledjük, hogy az ellentétes szélességek egymást követni szokták, s ha ezen elősorolt csatornák meg volnának, ma ezen vizáradások egy részét rajtok lelehetne vezetni. Vagy talán ezen vonalok felsorolása, a költség miatt melyhe azok kerülnének, ijesztő?

A vasutakra költöttünk 800 milliót, ennek 5%-jával, tehát 40 millióval, az elősorolt csatornák nagy részét ellehetett volna készíteni. A kis New-York állam nem rettent vissza ezer milliót költeni viz-épitésekre és ma busásan élvezi annak gyümölcseit.

De bár mint legyen is a dolog, ha egyebet nem, legalább a Budapest-Fiumei vizutunkat minden esetre el kellene készíteni Károlyvárosig. A Bosznafolyó csatornázásának és annak a Narrentavai összekötteté-sének tervezetét most is emlitem, melyet még 1868-ban ajánlottam, és a melyre nézve ha akkor támogatást nyertem volna, anyaglag már akkor meghódittuk volna Bosznát és Herczegovinát.

Visszatérve a vizekre, ezekat három szempontból tekintettem, u. m. rombló-, épitő elem és végre közlekedési szempontból. Mint rombló elemet tapasztalatból ismerjük, mert itt van a szomoru példa, a Tisza völgye, melyet az árviz most pusztit és im már mindenki

— *III. kimutatás* a szegedi árvízkárosultak részére szerkesztőségünknél befolyt segélyadományoknak. Schmidt Márton ur 7 frt. Fittiszt Berényi Daniel esperes plébános ur utján 44 frt 50 kr.

Utóbbihoz járult 1. a helybeli róm. kath. leányneveló intézet 40 frtnak. Adakozták: VIII. osztály: Fischer Regina 25 kr. VII. osztály. Vojnits Ilona 1 frt, Kardos Zsuzsi 50 kr, Mocs Laura 50 kr, Kohn 10 kr, Krause 1 frt, Fürst 40 kr, Basch 40 kr, Krisztáber G. 1 frt, Sárkány I. 1 frt, Lakatos A. 20 kr, Klein M. 40 kr Schmidt R. 30 kr, Devics M. 50 kr. Veidinger L. 50 kr, Csepy L. 40 kr, Jaminczky K. 20 kr, Repka M. 20 kr, Mesics V. 50 kr, VI. osztály. Bachrach R. 50 kr, Spitzer J. 50 kr, Kniszbeck G. 50 kr, Scherer A. 1. frt, Bisteer M. 20 kr V. osztály Swartz A. 20 kr, Brtoun Mari 10 kr, Krommer B. 20 kr, Dreisziger M. 30 kr, Sipnevszky M. 2 kr. Mészáros R. 1 frt, Kotelmansch L. 20 kr, Stampfl 20 kr, Szrómmer E. 40 kr, Peske M. 1 frt, Bocskay M. 20 kr, Utry I. 15 kr, Jaminsky I. 10 kr, Fischer H. 10 kr, Krause A. 1 frt, Spiegel G. 40 kr, Epstein E. 20 kr, Vinovsky J. 40 kr, IV. osztály. Fejes G. 50 kr, Pastor I. 50 kr, Göröncsér G. 20 kr, Milasevics I. 40 kr, Komoróczy I. 10 kr, Aszalos A. 10 kr, Juhász A. 10 kr. Beer Eleonora 10 kr, Lakatos A. 10 kr, Schwartz M. 20 kr, Lindner P. 10 kr, Bürtel H. 20 kr, Pochner G. 20 kr, Horváth A. 10 kr, Pásztori 10 kr, Rull I. 10 kr, Breinik 10 kr, Lanhard 20 kr, Ozvald R. 10 kr. Német 10 kr, Eckstein 10 kr, Fischl 10 kr, Vonderlich 20 kr, Hudi 20 kr, Rutterschmidt A. 20 kr, Demmer G. 20 kr, Sabacz K. 20 kr Ollányi E. 10 kr, Ottvényi E. 10 kr, Koloszaróvits 8 kr, Peske B. 20 kr, Mihitsch A. 1 frt Szauter M. 5 kr III. osztály. Eiselt 5 kr, Eliiser M. 4 kr, Goliáth Flóra 20 kr, Oschösser 40 kr, Ippen 10 kr, Jankovics E. 1 frt, Dionoszky 4 kr, Pénzes 20 kr, Petrovics 10 kr, Sárkány M. 1 frt, Schnetzer E. 20 kr, Szélig 20 kr, Steindl 10 kr, Vittmann 10 kr, Steindl 4 kr, Kósa 40 kr, Rutterschmidt T. 10 Benczak 10 kr, Bognár C. 4 kr, Deutsch S. 10 kr, Fischof 10 kr Hirsler 10 kr, Lavinszka M. 20 kr, Oszterméjer 10 kr, Rabel A. 10 kr. Kábel M. 10 kr, Sinner G. 20 kr, Schwartz B. 8 kr, Sibacz K 10 kr, Szedlacsek 4 kr. II. osztály. Allinger M. 1 frt, Gattamayer I. 2 kr, Komoróczy 10 kr, Blumer Ö. 10 kr, Gaudenz 10 kr, Rausch 20 kr, Szakáts 4 kr, Béni Zs. 7 kr, Studier 2 kr, Molnár 2 kr, Rubinstein 3 kr, Stadler 2 kr, Kezeics 4 kr, Kvezejovics 10 kr, Sziracky 10 kr, Pok 2 kr, Krausz 4 kr, Gruber 3 kr, Tomcsányi 4 kr, Kohn 4 kr, Isgreisz 6 kr, Kovács 4 kr, Halbauer 2 kr, Lugmond 5 kr. Grün 10 kr, Kukity 4 kr, Burnács 1 kr, Koch 2 kr, Rohrbock 4 kr, Csicsovszky 5 kr, Roth 1 kr, Hirsler 10 kr, Greiner 11 kr, Oerstenmeier 10 kr, Fischer 10 kr, Deutsch 10 kr, Roth 1 kr, Hirsler 1 kr, Utry 15 kr, Gönzy 10 kr, Szálcr 10 kr, Sabacz 20 kr, Lakovicz 2 kr, Szvorény 2 kr, Böhm B 1 frt, Horosz 1 kr, Neustadler 5 kr. Basch 10 kr, Mittler I. 5 kr, Mittler A. 8 kr, Okros 4 kr, Boczkay T. 10 kr, Krause K. 20 kr, Tauszig 6 kr, Chalupa 10 kr, Rohrbock 3 kr, Gerer 2 kr, Bándi 20 kr, Scherer B. 40 kr Kovács E. 10 kr, Lebovics M. 5 kr. Bankhard 20 kr, Schusster 10 kr. I. osztály. Gergely 9 kr, Sinko 3 kr, Kovács 2 kr, Mandl 4 kr, Gerald 10 kr, Maskál 50 kr, Szabó 10 kr, Viener 4 kr, Király 20 kr, Brucker 5 kr, Mihalovics 4 kr, Nuspel 4 kr, Szelf 4 kr, Davidovits 1 kr, Matkó 1 kr, Gnéth 1 kr, Hudi M. 10 kr, Rutterschmidt 10 kr, Gal 10 kr, Bokányi 8 kr, Szekfü 8 kr, Kovács 10 kr, Csellik 10 kr, Brun 5 kr, Hahn 2 kr, Breinik 20 kr. Ovodásokról. Gyurinovics M. 10 kr, Gyurinovics K. 10 kr, Kovács J. 3 kr, Vittmann R. 10 kr, Fleischacker M. 1 kr, Schérer K 40 kr, Alekszics S. 5 kr, Schebeher B. 40 kr, Scherer K. 40 kr, Breinik A. 10 kr, N. N. 1 frt 10 kr.

2. A helybeli iskánnegyei népiskola I. osztályának növendékei 2 frt 55 krnak. Adakoztak: Dobler J. 2 kr, Dobroczki E, 10 kr, Hook A. 5 kr Hunczek K. 10 kr, Kelemen Gy. 10 kr, Kovács J. 1 kr, Kovács L. 2 kr, Kovács S. 4 kr, Keszei J. 8 kr, Kucsera Gy. 4 kr, Lakner J. 10 kr, Molnár I. 3 kr, Pilinszki S. 10 kr, Pallovics K 4 kr, Matkó A. 5 kr, Szalik S. 10 kr, Tóth J. 4 kr, Tokes G. 10 kr, Schäffer Sándor 10 kr, Vábel J. 2 kr, Babiner A. 2 kr, Barbé M. 2 kr. Cserba E. 4 kr, Danki J. 2 kr, Dobroczki 4 kr, Dobroczki I. 4 kr, Horváth J. 20 kr, Heinburger M. 10 kr, Heinburger A. 10 kr, Kincses R. 10 kr, Krikovszki K. 5 kr, Koch G. 10 kr, Lengyel M. 3 kr, Mezei T. 10 kr, Prokoi J. 5 kr, Tamás O 4 kr, Tomo J. 4 kr, Szász J. 20 kr, Stábenyák 2 kr.

3. A helybeli iskánmegyei elemi tanoda II. osztályának tanulói adakoztak: Vimrazi J. 10 kr, Szász R. 20 kr. Tóth J. 4 kr, Mészáros M. 10 kr, Bajer M. 10 kr, Palovits J. 10 kr, Dobroczki Gy. 4 kr. Vagner A. 4 kr, Parolek F. 10 kr, Parolek J. 10 kr, Seffer F. 30 kr, Katz E. 10 kr, Eckert J. 10 kr, Batiszta J. 4 kr, Taub A. 10 kr, Krupa H. 3 kr, Mezei M. 10, Szeliucsek L. 4 kr, Kováts R. 5 kr, Danki M. 3 kr, Sárközi I. 2 kr, N. N. 18 kr. Összesen 2 frt.

A katonaváros elemi isk. növendékei 70 kr. Adakoztak: Bokányi 10 kr, Kubényi I. kr, Gáborek 3 kr, Müller 3 kr, Cerbák 2 kr, Kovács 10 kr, Gábris 5 kr, Reichenberg 1 kr, Velisz 5 kr, Krim 5 kr, Hauser 5 kr, Lisák T. és J. 10 kr, Rappa 3 kr, Pénzes 4 kr, Bodnár 3 kr, Rill 4 kr, Novák 5 kr.

Eddigi gyűjtés	I. 135 frt 04 kr.
	II. 86 „ 22 „
	III. 52 „ 34 „
Összesen	273 frt 60 kr.

A közönség köréből.*)

Tekintetes szerkesztő úr!

A bajai izr. hitközség elöljárósága — daczára azon tetemes kiadásoknak, melyeket a lefolyt év reá rótt, daczára azon költséges beruházásoknak, melyeket a jelen tanév elején a polg. iskola megnyittatása folytán kezdeményezett — mégis, valamint a mult évben, ugy az idén is *tanítóinak egy 100—100 frtnyi összeget fizetési pótlék fejében szavazott meg és szolgáltatott ki.* — Midőn érdekelt kartársain nevében az izr. hitközség tek. elöljáróságának a nagylelkűség ezen nemes bizonyságáért ezuttal egyrészt *forró hálánkat,* másrészt azon *ünnepélyes fogadásunkat* fejezem ki, miszerint minden törekvésünk — ugy mint eddig — az iskolánk *felvirágoztatására* irányuland, — kérem egyszersmind a tek. szerkesztő urat, szíveskednék e sorokat becses lapjában közzétenni s mély kérés ismétlésével vagyok a tek. szerkesztő ur mély tisztelője

Bajan, 1879. márcz. 29.

Scheer Bernát,
rend. tanító.

*) E rovatban a közönségtől eszközöggő közlemények díjtalanul a beküldő kéréseik mellett közöltetnek. Szerk.

Irodalom és művészet.

— *Keletérinek „Gyakorlati Hitoktanszéssi"* pár nap multva elhagyják a sajtót s a jövő hetekben szét fognak küldetni. A 18 és $^1/_2$ nagyobb nyolczadíves terjedő füzetben ára 1 frt 40 kr lesz, a tömegesb és közvetlen megrendelések azonban kedvezményben fognak részesülni. Kik a mult árát előre beküldik, a nálvet b é r m a n t v e fogják venni.**)

— *Az „Apollo"* zeműfolyóirat márcz. havi száma következő tartalommal jelent meg: 1. Nefelejts, szalondarab Funzler J. L. tól. 2. Bányász induló Au Alajostól. 3. Csillagom, szöveg nélküli dal Lenger Viktortól. 4. Az én polkám, tipegőpolka Klepsch Károlytól. 5. Elő-vagy utójátékok orgona- vagy harmoniumra írta Zsasskovssky Endre. 6. Néptáglyöngyök „A sárga csikó" czímű népszinmühöl: I. Tul a Tiszán fehér kendő integet. II. Bujdosik a kedves rózsám valahol. III. Életedben mindig olyan hamis vo tál. Énekre, önállóan is játszható zongorakísérettel átírta Vágvölgyi M. Béla.

**) E versezisznyban álló lapok keretnek e sorok átvételére. Szerk.

---

keresi, hogy ki a hibás. Az bizonyos, hogy a mennyire csak jártam a világon, és a hol láttam gátrendszert, azt is láttam, hogy bizony a gátot a romboló elem el is rontja, de mi olyannyira megyünk, megfontolás nélkül egy-egy szót kiejtünk és azt mondjuk: rosz! Pedig a védgát épúgy, mint valamely ház elpusztulhat. Tudjuk, hogy Franczaországban nem rég a Garonne folyó sztérmobolta a vedtöltéseket és Toulouse városát nagy részben megsemmisítette.

A Szajna több községet, többek között Páris városának Bercy, Jálfonville különálló városait egy hónap óta elborítja. A Loire szintén a védgátot megrontván, sok kárt okozott.

De ott a nép tudja, hogy 10 évi fennállás közben egy-egy gátot a viz el is ronthat. Neki indul és a tapasztalat után okulva javítottan felépíti újra. Hogy nálénk árviz van, azt senki sem sajnálja jobban, mint én, de méltóztassék megfontolni, hogy a gátrendszerek mit tudtak mentesíteni! A fenálló gátrendszerek közel 5 millió holdnyi földet mentesítettek. Ha most 400,000 hold el is van boritva vizzel, — Szegedet, remélem, meg lehet még menteni, — de 4 millió és 6 száz ezer hold megvédését még is a gátrendszernek köszönhetni. Jólhet tehát, hogy e kár sokkal kevesebb, mint lett volna akkor, ha e gát nem áll fenn, és az ily veszedelem csak jobb javitási módszerekre int bennünket.

Az 1876-iki árviznek azon következménye volt e tekintetben, hogy a különböző csoportok tömörülni kezdettek és ez tavaly történt, hogy a tiszaszabályozási, a Maros, Körös stb. társulatok mint egyesültek és ha azt tették volna már régen, mit most indítványoznak, hogy t. i. egy állami központ állíttassék fel, mely nazután mindenütt a rendet fentartsa, jelenleg sok kárt el lehetett volna háríteni, mert jól emlékszem — nem tudom ugyan melyik helyen — de olvastam, mult őszszel a gátot átvágták, hogy a viz lemenjen, de betömetni nem akarták.

Itt kissé hibásak voltak sokan, mert tudunnk kell azt hogy a töltés, ha van, bikkozna kell mindig a romboló elemmel, mely még a sziklaknat is megrepeszti úgy, — ha jól tudom, Egerben történt — hogy az árviz egy oly kőfalat rontott le, mely a török ágyuknak is ellentállt.

Most nem marad egyébb hátra, mint megnézni, melyek a bajok, és azután segíteni rajta. Azt mondják, hogy az átmetszés ugyis sok és hogy a töltések méretei voltak rosszul kiszámítva; azonban a vizépítésenél mindent jól megészlelni sok időbe kerül; mert az átmetszésekuél, ha észlelni akarják, vajjon mennyire kell magasbitani a gátot, meg kell várni, míg az anyamederré válik és azután biztos és elég erős gátot állítani!

De ha azt beakarjuk várni, míg majd az átmetszés anyavederré válik, mihez sokszr r 10 és 20 év kellettik elmulik; e szerint gátrendszer-társulat soha nem alakulhatna.

A viz mint éltető elem.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumhoz, valamint az országügyléshez az országos gazdasági egylet petitionált e tekintetben, s minthogy mi nem vagyunk még amerikaiak, a kik maguk tudnak magukon segíteni, tehát a honatyáknak, az országnak feladata, e tekintetben czélszerű intézkedések által segédkezet nyujtani hogy vizeink hasznosítása által földmivelési érdekeink eléremozditassanak.

Végre a mi a vizi utat mint közlekedési eszközt illeti, ez leginkább arra van hivatva, hogy a kereskedés s parcs-osztály anyagi érdekeit előmozditsa, a Kereskedő osztály ugyanis jól tudja, milyen rosz az, mikor a közlekedés csak egy irányra van szorítva, mert csakis konkurrenczia által lehet leginkább olcsó szállitást eszközölhetni.

Ezen hat zenemű összesen csak 1 frtba, előfizetés utján épen csak 50 krba kerül! Az Apollo előfizetési ára félévre 3 frt, mely az Apollo kiadóhivatalához (Budapest, vár, Verbőczy-utcza 1297. szám.) czímezve küldendő be, legczélszerűbben postautalvány utján. Az Apollo hét évi fennállása óta hazai zeneszerzemények közlése mellett minden nevezetesebb külföldi zeneművet is megismertet előfizetőivel s bármily zenegyüjteménye iránt a vevőik és ezért pártolásra méltán ajánhatjuk. A t. előfizetők a folyó évben már megjelent számokat is megkapják.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. K. G. Debreczen. A jövő számban. Ajándatát köszönettel fogadom. A lapot küldjük.

B—r Zs—a Baja. A beszélyket adni fogjuk, de csak úgy, ha lehet. „Hogyha tudnák . . ." gyenge: az interpunktiónak úgy látszik, még nem ismeri; a helyesirást sokszor arczul ütni!

Sub rosa, Ujvidék. Első kísérletnek is igen gyenge. Jobbat szíveson közlök.

F. Gy. tanitó, Egervárott. A közművelődés egyes ágai, a társas élet fény és árnyoldalai szántatlan tárgyat szolgáltatnak részletes és erőteles tejtegetések alapjul. Tevékeny munkátokat lapunk tisztelteplédányával szívesen szolgálunk. Becses levele alapján ez értelemben intézkedtem. Üdvözlöm!

T. L. Bajan. A-hoz. Silány!

Az első cs. kir.

Dunagőzhajózási társulat

posta- és személyszállító hajóinak

menetrendje

1879. évi február 28-ától

Póstahajómenetek.

Bajától Budapestre: kedden, csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnaponként 4 órakor.

Bajától Mohácsra: hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton reggeli 6 óra után.

Bajától Orsova-Galatzig: hétfőn, szerdán és szombaton reggeli 6 órakor.

Személyszállító-menetek.

Bajától Budapestre: naponként d. u. 3 órakor,

Bajától Mohácsra: „ első 8 „

Üzleti tudosítás.

Bajan, 1879. márczius 29-én.

Buza uj 8.50 zab 4.75 bab 7.— árpa 5.— rozs 5.55 kétszeres 5.60 köles 4.70 kukorica 4.—

Az árak 100 kilogr. után.

Felelős szerkesztő:

Dr. BARTSCH SAMU.

Hogy mindezt nem lehet sem szenvedélyes kifakadások, sem panaszok által elérni, erre nézve még nagyon jól fitemben csengnek egy franczia barátomnak eme szavai, melyeket 1871-ban mondott:

„Igaz, majdnem 10 milliárdot vesztettünk a szerencsétlen háboru és a commune őrültsége következtében, 5 milliárdot kell fizetnünk a németeknek és ez nagy baj.

De le fogjuk győzni! Nem kell egyébb hozzá, mint az, hogy naponkint egy órával többet dolgozzunk és valamivel kevesebbet költünk!"

E két szó egész egy programmot képez.

Ezen nemzet 8 év alatt neki állván a munkának ama szavak szerint, melyeket nem is kell hangsulyoznom e teremben, mert szemben velem folirva látom (szóló a terem egyik felére mutat:) „Hass, alkoss, gyarapits és a haza fényre derül."

Nem is kell más, csakhogy működésünket ezen három irányban kövessük és mindenestre a haza fényre fog derülni. (Általános élénk tetszés és éljenzés!)

Ezután Wahrmann Mór orsz. képviselő mint a Lloyd-társulat elnöke a társulat nevében igen röviden háláját fejezi ki a tábornok urnak ezen sikerült és nagyon fontos tanulságokat tartalmazó előadásáért. (Általános élénk éljenzés.)

HIRDETÉSEK.

GARRETT R. és FIAI

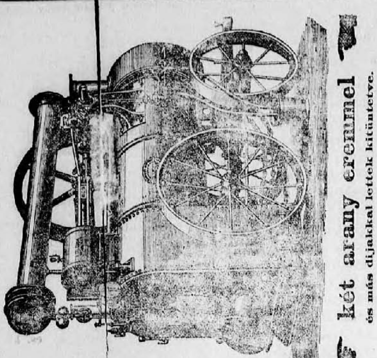

két arany eremmel

és más dijakkal lettek kitüntetve.

Főügynök **KOTZÓ PÁL** gépész mérnök

Budapest, üllői ut 18. szám alatt,

ajánlja

legjelesebb angol franczia, német, amerikai és külföldi gyárakból. Garrett R. és fiaitól

Sorvetőgépeit, melyek világhirüek, Magyarország viszonyainak megfelelően átalakitva, leszállitott árakon;
Gőzmozgonyait, fa és szén, valamint szalmafütéshez, **kétszer oly nagy** munkaképességgel, mint a névleges lóerőszám, kevés tüzelő-anyagfogyasztásuk által tünnek ki;
Cséplőgépeit, ujonnan átalakitva, nagyobbitott rosta-felülettel, **nagy** munkaképességgel, tiszta cséplésre;
Rostáit, minden gabonanemü tisztitásához, valamint
Üszögrostákat;

továbbá:

Arató és kaszáló gépeit,
Járgányait és járgánycséplőit, angol vagy amerikai rendszerben, tisztitó készülékkel vagy a nélkül, **állók vagy szállithatók**;
Szénagyüjtőit, angol és amerikai rendszerben;
Különféle rostáit;
Takarmány-készitő gépeit.
Malmait stb.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

... Angliában, alapittatott 1778.
1878-ban száz éves fennállása ünnepélyét ülte,
és az 1878-ki párisi közkiállitáson

Melichar F. J. kereskedő úrnak L I N Z-ben Bethlehem-út, az Erzsébet templom mellett.

Az öntől hozatott Dr. Spitzer-féle **„Arczfinomitó kenőcs"** a legrövidebb idő alatt alaposan és **tartósan** megtisztitá arczomat minden tisztátlanságtól, mely azon súlyos szembajom következtében, ismételten előfordult, úgy annyira, hogy ezen époly **ártalmatlan mint nagyon hatásos** és mellette **igen** olcsó szert bárkinek is ajánlhatom s önnek köszönetemet kell kifejeznem hogy engem ezen szerre figyelmessé tett.

Linz, 1871. május havában.

Őszinte tisztelettel
PRECHLER OTTO,
a cs. kir. birodalmi levéltár jub. igazgatója.

A harmincz év óta hirneves és a m. k. egészségügyi tanács által engedélyezett

Dr. SPITZER-féle

„ARCZFINOMITÓ-KENŐCS"

mely az arczot a szeplőtől himlőhelyektől, májfoltoktól, pattanásoktól, perzsenésektől megtisztitja, ugyszinte a

Dr. SPITZER-féle

„Börszépitő szappan"

mely a használati utasitás szerint a kenőcscsel együtt használva, még idősebb egyéneknek is virágzó s fiatal kinézést kölcsönöz.

A számos elismerő és dicsérő levelek, melyek naponkint érkeznek eléggé bizonyitják ezen a legujabb vegyészi eljárás szerint készitett és a m. k. gyógyszeri hatóság által **helyeselt** és **engedélyezett** börszépitő szer kitünőségét, úgy hogy fölösleges azt tovább dicsérni.
A valódi **dr. SPITZER**-féle arczfinomitó kenőcs és börszépitő szer következőkép van jelezve:

Kraicsovics Sándor, a szt. Háromsághoz czimzett gyógyszertára Új-Vukovár.

Egy tégely ára 50 kr; egy drb szappané 50 kr.

Utánvét mellett szállitások gyorsan eszközöltetnek.

Körjegyzők,
birák- és ügyvéd urak

szives figyelmébe ajánlva.

Mindenféle békebirósági nyomtatványok, u. m.: **panaszkönyvek, határidő naplók, idézvények, mutató könyvek, pénzbirsági naplók**, *A)* **Tárgyalási jegyzőkönyv**, *B)* **Tárgyalási jegyzőkönyv**, *C)* **Tárgyalási jegyzőkönyv** (makacssági), *D)* **Végrehajtási jegyzőkönyv**, kataszteri birtokivek, **ügyvédi- és birósági nyomtatványok**, továbbá mindenféle **községi nyomtatványok**, de különösen a legujabb rendeletü HAGYATÉKI LELTÁR I. minta. ***Halottvizsgálati bizonyitvány.*** VII. minta. ***Halottvizsgálati jegyzőkönyv.*** II. minta. ***Halottkémi jelentés.*** III. minta. ***Halottkémi jelentés.*** I. minta. LÓBEJELENTÉS, II. minta LÓKIMUTATÁS 5. minta. KIMUTATÁS A LÓVAKRÓL gyorsan és a legjutányosabb árak mellett

Nánay Lajos

könyvnyomdájában Baján, Bódog-tér Scheibner-féle ház.

Párisi világkiállitás **1878.**
két arany- és egy ezüst-éremmel kitüntetve.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társulat,
BUDAPESTEN, II. ker.

Ajánlják 5

kérgöntetü hengerekkel ellátott hengerszékeiket,

melyek néhány év óta a bel- és külföldi malmokban eddig használatban lévő köveket mind inkább háttérbe szoritják és a kisebb malmokban is, az őrlés kitünőbb minősitése végett igen előnyösek.

Ezenkivül mindennemü **gép- és öntödei munkálatokat, kérgöntvényü kerekeiket bányászati munkálatokra** stb.

Nyomatott Nánay Lajos könyvnyomdájában Baján.